

uvedeným též oprávněn povolití jí splátky, které s ní skutečně ujednal. Následkem mylného právního posouzení odvolacího soudu, že jest rozhodným pouze obsah příkazu, daného obchodnímu plnomocníku, a nikoli okolnost, jak se jeho plná moc jeví na venek, neučinil odvolací soud potřebná v tom směru zjištění, takže zůstalo řízení odvolací v tomto směru kusým a neúplným (§ 503 čís. 2, 496 čís. 3 a 513 c. ř. s.).

Čís. 8002.

Provisní fond poštovního a telegrafního ústavu při ministerstvu pošt a telegrafů jest samostatnou právnickou osobou od státu rozdílnou.

Podle výnosů ministerstva pošt a telegrafů ze dne 25. října 1919, čís. 32024-II a ze dne 3. března 1921 čís. 13085-I jest volným úřednickým silám zaručeno vyplácení služebních požitků v plné míře i po dobu nemoci, činící je neschopny ke službě, nejdéle však na jeden rok, jako smluvní závazek poštovního eráru náhradou za povinné nemocenské pojištění, bez ohledu na to, zda nemoc souvisí s výkonem služby.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1928, Rv I 1461/27.)

Žalobkyně, bývalá poštovní úřednice, domáhala se na československém eráru mimo jiné služebního platu za jeden rok, náhrady za neposkytnutí léčení v lázních a měsíční renty počínajíc 7. květnem 1925. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Pokud se týče právního posouzení, není správným tvrzení odvolatelky, že soud prvního stádu je toho názoru, že jí nepřisluší zažalovaný nárok proto, že nebyla v době propuštění hlášena nemocnou. Žalobní nárok svým důvodem nebyl po právu uznán proto, že říditelství pošt a telegrafů v Brně bylo oprávněno žalobkyni jako volnou úřednickou sílu výpomocnou propustiti bez výpovědi, když se ve službě neosvědčila. A tato okolnost jest spisy říditelství zjištěna. V takovém případě přísluší požitky služební jen do dne propuštění, poněvadž se platí jen při skutečném výkonu služby. Nárok na požitky po dobu jednoho roku by žalobkyni příslušel jen tehdy, kdyby bylo prokázáno, že v době propuštění byla nemocnou, nemoc byla úředním nebo státním lékařem uznána a byla v souvislosti s poštovní službou. V tom směru je však znaleci zjištěno, že žalobkyně v době propuštění byla tělesně zdravá, že však v duševním jejím stavu jsou patrné význačné a závažné poruchy vesměs rázu chorobného, které nelze uvést v příčinnou souvislost s výkonem služby poštovní, poněvadž příčiny jich vzniku jsou docela jiné a byly by se určitě dostavily i v každém jiném prostředí. Rovněž vyslovil znalec, že tu není příčinná souvislost mezi chorobou žalobkyně a poštovní službou. Následkem toho je také pro rozhodnutí sporu zcela lhostejno, že lékaři doporučili žalobkyni po propuštění ze služby fondu sociální péče k léčení. Názor prvního soudu, že provisní fond poštovního a telegrafního ústavu při ministerstvu pošt a telegrafů je samostatnou právnickou osobou, odpovídá stanovám. Podle nich jest samostatným majetkovým podmětem, jejž spravuje ministerstvo pošt a telegrafů.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Z nároků uplatněných žalobou trvá žalobkyně v dovolání již jenom na nárocích na vyplacení služebního platu za jeden rok 3400 Kč, na náhradu za neposkytnutí léčení v lázních 3000 Kč a na měsíční rentu 280 Kč od 7. května 1925, tvrdíc, že první dva nároky jsou již dosavadními výsledky průvodního řízení prokázány, třetí nárok pak bude prokázán po navrženém doplnění řízení. Dovolání jest jen částečně v právu. Podle srovnalých skutkových zjištění prvního a odvolacího soudu nebylo dokázáno, že žalobkyně trpěla kloubovým reumatismem v době, když byla propuštěna z poštovní služby, ani, že chorobné zjevy pozorované na žalobkyni po propuštění byly v příčinné souvislosti s poštovní službou. Tím pozbyly nároky na vyplacení celoročního služného z důvodu onemocnění žalobkyně kloubovým reumatismem a na placení měsíční renty z důvodu náhrady škody utrpěné chorobou získanou ve službě následkem zdravotní nedostatečnosti úředních místností, skutkového základu.

Neopodstatněno jest dále dovolání, pokud setrvává na nároku na náhradu za neposkytnutí léčení v lázních. Tento nárok odůvodnila žalobkyně stanovami provisního fondu poštovního a telegrafního ústavu při ministerstvu pošt a telegrafů, jehož byla povinnou účastnicí ale ve stanovách není o povinnosti fondu, poskytovat účastníkům léčení, zmínky. Fond poskytuje účastníkům členské, vdovské a sirotčí provise, příspěvky na výchování, odbytné a pohřebné, nikoliv však léčení. Mimo to zamítly nižší soudy tento nárok právem i pro nedostatek pasivní legitimace, poněvadž by musil býti žalován provisní fond a nikoliv stát. Podle stanov jest fond zvláštním samostatným jměním, věnovaným určitým ve stanovách vytčeným účelům, totiž zaopatření oněch poštovních zaměstnanců pro případ neschopnosti ke službě, stáří a smrti, kteří přímého nároku proti státu na takové zaopatření nemají. Tím jest jeho právní povaha jako samostatné, od státu rozdílné právnické osoby dostatečně prokázána, takže nebylo třeba dalšího dovolatelkou postrádaného objasnění.

V právu jest však dovolání, pokud zdůrazňuje, že pro posouzení nároku volných výpomocných úřednických sil, již byla žalobkyně, na služební požitky po dobu nemoci rozhodnou jest pouze skutečnost nemoci, a nerozhodno, jakého jest druhu a zda souvisí se službou. Nelze souhlasiti s odvolacím soudem, když zjistil sice, že v duševním stavu žalobkyně po jejím propuštění ze služby byly patrný význačné a závažné poruchy rázu vesměs chorobného, ale dále se jimi nezabýval, zjistiv, že nebyly v souvislosti s výkonem poštovní služby. Z výnosů ministerstva pošt a telegrafů ze dne 25. října 1919 č. 33024-II a ze dne 3. března 1921 č. 13085-I plyne, že volným úřednickým silám bylo zaručeno vyplacení služebních požitků v plné výměře i po dobu nemoci, činící je neschopny ke službě, nejdéle však na jeden rok, a to jako smluvní závazek poštovního eráru náhradou za povinné nemocenské

pojištění, jemuž by podle § 3 zákona ze dne 15. května 1919 čís. 268 sb. z. a n. po případě čís. 689/1920 jinak podléhaly. Tak jako nemocenské pojištění se vztahuje na všechny nemoci bez ohledu na jejich souvislost s výdělečnou činností, jež jest důvodem pojištění tak ani uvedené výnosy nerozeznávají mezi nemocemi, které jsou a nejsou v příčinné souvislosti s poštovní službou. Nerozeznávají také mezi tělesným a duševním ochuravěním, jedinou podmínkou jest, že mělo za následek neschopnost ke službě. Třeba že tedy žalobkyně při propuštění netrpěla kloubovým reumatismem, jak se bez úspěchu snažila dokázat, nelze jí upříti smluvní právo na další vyplácení služebních požitků, byla-li při propuštění tak duševně chorá, že nebyla ke službě způsobilou, a to po dobu trvání této choroby, nejdéle ovšem po dobu jednoho roku. Aby úřední nebo státní lékař byl duševní ochuravění zjistil již při propuštění, nebylo třeba. Jelikož podle dodatečného posudku poštovních lékařů z 30. ledna 1921 chorobný stav žalobkyně jevil se právě v tom, že si pravé povahy své nemoci nebyla vědoma, nelze její nárok odmítnouti proto, že přes své ochuravění konala službu, tím méně, že se nedala hned při svém propuštění prohlédnouti státním neb úředním lékařem. Také s procesního hlediska nelze žalobní nárok odmítnouti proto, že byl odůvodňován neprokázanou tělesnou chorobou, neboť již v žalobě a v přípravném spise ze dne 8. května 1926 udala žalobkyně, jako nemoc, činící ji neschopnou ke službě, vedle reumatismu také psychoneurastenii, a odůvodnila nárok na další vyplácení služného nikoliv reumatismem, nýbrž nemocí vůbec. Ku správnému posouzení tohoto nároku bylo tudíž třeba zabývat se i duševním ochuravěním žalobkyně, zjistiti, zda byla duševně chorá již při propuštění způsobem činícím ji neschopnou služby, a zda tato choroba trvala celý rok.

Čís. 8003.

Nárok rozvedené manželky na výživné podle dvorského dekretu ze dne 4. května 1841, čís. 531 sb. z. s. není nárokem ze zákona a nemůže se manželka na základě jeho domáhati na manželově pozůstalosti náhrady podle § 1042 obč. zák.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1928, Rv I 86/28.)

Manželství žalobkyně s Václavem J-em bylo rozvedeno od stolu a lože z viny obou manželů. Po smrti Václava J-a domáhala se žalobkyně na jeho pozůstalosti výživného za dobu, kdy se zůstavitel od ní odstěhoval až do jeho smrti. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Pokud jde o právní posouzení rozepře, vystihl první soud zcela správně, že jde tu o zaplacení výživného za dobu minulou, a že žaloba není důvodnou podle § 1042 obč. zák., poněvadž zemřelý rozvedený manžel žalobkyně Václav J. neměl zákonné povinnosti vyživovací proti žalobkyni, ježto jejich manželství bylo rozvedeno z viny obou stran (§ 1264 obč. zák.). Ustanovení dvorského dekretu ze dne 4. května 1841 čís. 531 sb. z. s., na který se žalobkyně odvolává, výslovně uvádí, že manželce po rozvodu z oboustranné viny